

45 pabaltiečių pareiškimo Maskvoje vertimas iš rusų kalbos

(Tęsinys)

Mes prašome, kad Vokietijos Federacinės Respublikos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos vyriausybės viešai pasakytų Molotovo-Ribentropo pakto negaliojanti nuo jo pasirašymo momento, ir mes prašome, kad šie du valstybės būtų atskirti nuo kito. Mes prašome, kad Vokietijos Federacinės Respublikos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos vyriausybės viešai pasakytų, kad ta užkartin galima būtų atkurti, reikėtų sudaryti atitinkamą komisiją iš atstovų, pasikviesiant SSSR, Federalinės Vokietijos ir Demokratinės Vokietijos vyriausybes, ji turi likviduoti Molotovo-Ribentropo pakto pasekmes.

Mes kreipiamės su prašymu į Atlanto Chartos signatarus, kad vykdydami prisikartojusią moralinę atsakomybę, aiškiai pasmerktų Molotovo-Ribentropo pakto ir jo padarinius. Mes norime priminti, kad pagal tarptautinę teisę tokia akcija nėra įskaitoma į kieno vidaus reikalus, nes minėtas elgesys savo esmę ir tikslą sudarė pavojų taikai ir saugumui, kai buvo padarytas grubus prasizėjimas visoms priimtoms tarptautinėms normoms. Tautų apsisprendimo principas pripažįsta legalumą visos elės formų ir metodų kovoje prieš kolonializmą, kuris laikomas tarptautiniu prasizėjimu. Su tuo susijęs yra tarptautinės paramos legalumas, teikiamas išsilaisvinimo kovose. Toliau, pagal Tarptautinės teisės principų deklaraciją, kiekviena valstybė yra įpareigota palaikyti ir padėti, vartojant visas kolektyvines ir paskiras priemones, reikalingas tautų lygybės ir apsisprendimo principus.

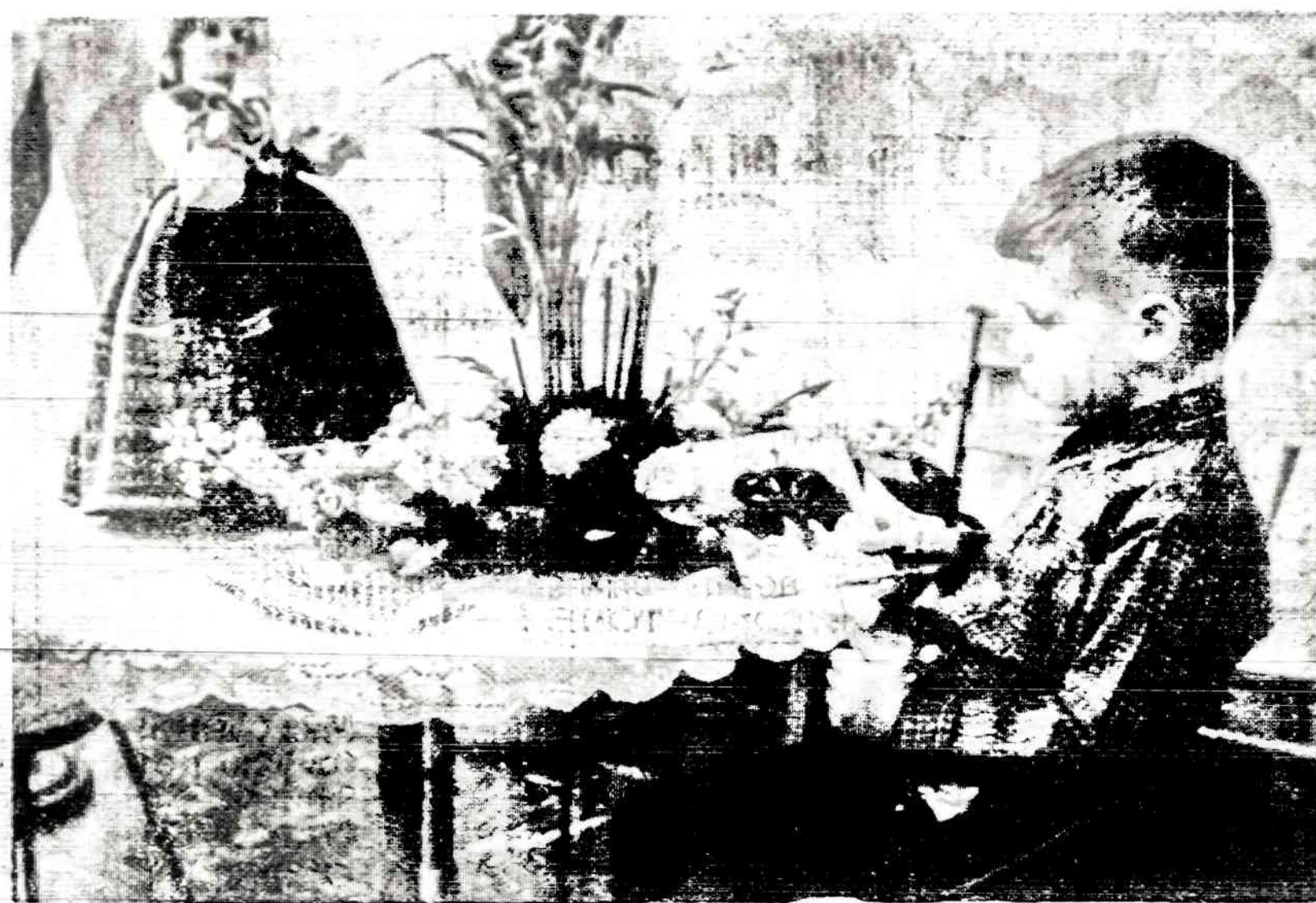
Mes primename JTO generalinį sekretorių, kad šis visai laisvai nustatyti savo vi-

tarptautinė organizacija yra tiesioginė įpėdinė Tautų Sąjungos, kurios pilnateisiais nariais buvo Estija, Latvija ir Lietuva, kol nebuvo joms pritaikytos "specialios priemonės". Todėl Jums atitenka teisinė atsakomybė dėl šių kraštų likimo. Mes prašome artimiausioje JTO Bendrosioje sesijoje imti svarstyti klausimą, kaip likviduoti Molotovo-Ribentropo pakto pasekmes.

Mes norime priminti, kad tautų apsisprendimo principas yra pripažintas dabartinės tarptautinės teisės. Jis yra įtrauktas visose eilėje svarbių tarptautinių susitarimų, kaip Jungtinių Tautų statute (str. 1, 13, 21, 76); toliau — Deklaracijoje apie nepriklausomybės davimą kolonialinėms teritorijoms ir tautoms, kuri buvo priimta JTO Bendrosioje sesijoje 1960 m. gruodžio 14 d.; JTO Bendrosios sesijos 1965 m. gruodžio 20 d. rezoliucijoje, kuri pripažįsta kolonialinėms tautoms teisę kovoti už savo laisvę; Tarptautinėje konvencijoje, panaikinančioje visas rasinės diskriminacijos formas, kuri buvo patvirtinta JTO Bendrosioje sesijoje 1965 m. gruodžio 21 d.; Tarptautinės teisės principus, priimtoje JTO XXV jubilėjinėje Bendrosioje sesijoje 1970 m. spalio 24 d. Šiuose ir kituose tarptautinės teisės aktuose, priimtuose JTO, aiškinamas turinys tų dabartinių tautų lygybės ir apsisprendimo principų.

Tatai reiškia:

Teisę visoms tautoms laisvai tvarkyti savo likimą, t. y. Estijoje ir Lietuvoje, nes tu-

Montessori mokykloje

ALGIS TRUCHANAS

Rašo VLADAS RASČIAUSKAS

(Tęsinys)

KERTAS SKERSAI TASMANIJA

Iš Hobarto į Strachaną išvažiavome tuojau po 6 val. ryto. Aš išgeriau puodelį kavos ir gabalėlį šviežios šiltos žuvies, o John Murphy nieko nevalgė. Jis pasitenkino puodeliu kavos. Visas Casino žinojo, ko aš atvažinau ir kur mudu važiuojam. Kelionė į Strachaną yra

kraštų gyventojams yra atimta teisė ir galimybė tvarkyti savo pačių likimą.

1979 m. rugpjūčio 23 d. (Seka parašai perrašyti iš rusiško šrifto)

Romas Andrijauskas, Stasė Andrijauskienė, Alfonsas Andriukaitis, Edmundas Bartuška, Vytautas Bastys, Vytautas Bogušis, kunigas Vladas Bobinas, Romas Vitkevičius, Jonas Volungevičius, Jonas Dambrauskas, Jonas Elšvydas, Rimas Zukauskas, Ivars Zukovskis (Lat.), Alfredas Zaideks (Lat.), Juris Ziemelis (Lat.), Alfūras Kazakevičius, Leonas Laurinkas, Rimas Mažukna, Kunigas Močius, Mart Nikius (Est.), Kunigas Napoleonas Norkūnas, Sigita Paulavičius, Angelė Paškauskienė, Kestutis Povilaitis, Jadviga Petkevičienė, Jonas Petkevičius, Jonas Protusevičius, Sigilas Randis, Endel Raitis (Est.), Henrikas Sambore, Julius Sasnauskas, Leonora Sasnauskaitė, Algis Statkevičius, Kestutis Subacius, Ann Tarto (Est.), Antanas Terleckas, Erik Udam (Est.), Intas Čalitis (Lat.), Petras Gidzikas, Arvydas Cekanavičius, Vladas Sakalys, Jonas Serkšnas, Zigmantas Širvinskas, Mečislavas Jurevičius, Kunigas Virgilijus Jauge- lis.

Baltijos respublikos — Lietuva, Estija ir Latvija — buvo jungtos į SSSR, nekreipiant dėmesio į tų kraštų gyventojų norą — iš esmės kaip SSSR armijos okupacijos rezultatas.

Palaikydami lygias teises ir tautų apsisprendimą, gerbdami kiekvienos tautos teisę laisvai spręsti savo likimą, mes laikome, kad dabartinėje istorinėje padėtyje Lietuvos, Latvijos ir Estijos apsisprendimo klausimas turi būti išspręstas referendumo būdu, atliekamu kiekvienam tų kraštų ir tokiose sąlygose, kad būtų užtikrintas laisvas tautos valios pareiškimas.

Mes palaikome Lietuvos, Estijos ir Latvijos atstovų kreipimąsi iširti tų kraštų gyventojų teises patvirtinti dėl apsisprendimo ir laisvės nepriklausomai tvarkyti savo likimą.

1970 m. rugpjūčio 23 d. Malva Landa, Viktor Nekipelov, Tatjana Velikanova, Sakharov, Arina Gzh. (Ginaburg) (Pabaiga)

daug ilgesnė ir sunkesnė, negu į Southportą. Bet visi Wrest Room tarnautojai man norėjo būti naudingi. Vieni patarė greitai nevažiuoti, nes kelias buvo labai vingiuotas ir nesunku nuo jo nusiristi. Kiti davė vardus kelių žmonių, su kuriais turėjau susitikti ir pasikalbėti.

Visi buvo įsitikinę, kad Truchanas buvo didelis žmogus. Jeigu jis drįso pasipriešinti valdžios pareigūnams ir jo ne tik nenubaudė, bet dar pakėlė aukštesnę poziciją, tai Truchanas turėjo ką nors naudingo pasakyti. Bet to, jis sakė be keršto, dėstydavo jam gerai žinomus faktus, o išvadas patarė patiems pareigūnams pasidaryti.

Truchanas buvo Tasmanijos valdžios tarnautojas, bet tuo pačiu metu vedė kovą prieš tuos valdžios atstovus, kurie jam duoną ir darbą duodavo, jeigu pastebėdavo ką nors neteisingo. Už tą drąsą visi jį mėgo. Platus gyventojų sluoksniai gerėjosi jo drąsa bristi į neperžengiamus miškus, o valdžios pareigūnai tą lietuvį mėgo dėl jo pristatytų nenuginamų argumentų. Jie stebėjosi, kaip jis galėjo tiek daug patirti apie Tasmanijos kalnus, upes ir t. t.

Kai pirmą kartą atvykau į Hobartą ir apsisistojau tame pačiame Casino, tai visi žūrėjo, kaip iš manęs ištraukti galimai daugiau dolerių, o šį kartą mane padarė savo šeimos nariu ir davė įvairiausių patarimų. Aš tik tenai supratau, kiek jie vertino Algi Truchaną. Man buvo smagiau važiuoti į Strachaną, nors ten nieko nepažinau.

Iš Hobarto išvažiavome tuo pačiu keliu, kuriuo važiuovome į Southportą. Tik tai šį kartą mašina suko ne į pietus, bet beveik tiesiai į šiaurę. Tai buvo tas pats Australijos valdžios nuostatas plentas, turis du takus. Vienas ejo į šiaurę, o antrasis traukė į pietus. Kelias geras, asfaltuotas. Mes negalėjome pasimesti, iš Southporto jis ejo tiesiai į Strachaną.

Strachano miestas stovėjo ant upės krantų. Tokio pat vardo Strachano upė įtekėdavo į nedidelę Strachano įlanką, o ta įlanka buvo ilais didelės McGuire įlankos.

McGuire įlanka visa eilė upių supėdavo savo vandenį. Ten įtekėdavo plati Gordonos upė, turinti kelis šimtus upių ir apelių, nėsančių Vakarų Tasmanijos vandenį.

Kelias pasuko į šiaurę ir vakarus, kai pasiekėme New Norfolk miestelį. Ten davėm kelias minutes mašinai atsikvėpti ir patraukėme toliau. Ties Otis upe kelias skilo, viena šaka ejo į Tarailą, o antroji ejo į šiaurę ir vakarus.

(Bus daugiau)

JUOZAS ŽEMAITIS

Realybė ar mitas?

Po gana ryškių nesekmių — Vlasavos blefo ir Kubos farso, Jungtinės Amerikos Valstybės jau visai arti prie trečiosios problemos, kuri, reik tikėti, gali nulemti ir pačios valstybės likimą. Neuzilgo Amerikos Senate atsidurs dviejų galiūnų — Carterio ir Brežnevo pasirašyta ginklavimosi apsiribojimo sutartis, kurią Senatas gali patvirtinti, pakeisti arba atmesti. Ši sutartis viso pasaulio spaudoje minima labai trumpu pavadinimu, t. y. "SAT II". Angliškai reiškia: "The Second Strategic Arms Limitation Talks".

Apie pirmąją šio tipo sutartį, jau netenka ir kalbėti; ji jau praėity, o jos rezultatais gali didžiūti tik Sovietų Sąjunga, bet ne Amerika. Rezultatai parodė tikrą realybę, kas reiškia, kad Rusijos Nacionalistinė Imperija ginklavimosi srityje jau žymiai pralenkė Jungtines Amerikos Valstybes. To fakto neginčijama nei Amerikos magnatai, nei viešojo Amerikos spauda. Čia mėginasi truputį panagrinėti kuo kvepia SALT II.

Žinomas USA politikas Melvin Laird šitaip apibendrina šią išgarsėjusią sutartį: "SALT II", kuri Carterio ir Brežnevo jau pasirašyta, aiškiai parodo švelniai ir gerokai painiai (sujauktai) vestas ginklavimosi apsiribojančias sutartis, kur išryškėjo aiškūs fakai, kad USA pasitraukė (kaputuliavo) prieš griežtą Sovietų vyriausybės laikymąsi.

Ar šį Laird išsireiškimą tenka laikyti realia tiesa, ar tik prielaida, reik truputį grįžti į praėitį ir, po to, panagrinėti dabartinės pasirašytos (dviejų pasaulinių pirmųjų) sutarties turinį.

Prieš dešimtį metų, t. y. 1969 metais, kada buvo pradėti pirmi pasikalbėjimai apie ginklavimosi apsiribojimą, Amerika turėjo 1954 tarpkontinentinių raketų, vadinamų Inter-continental ballistic missiles (ICBM) ir iš povandeninių laivų leidžiamų raketų, vadinamų Submarine-launched ballistic missiles (SLBM). Tuo laiku Sovietai šios rūšies ginklų turėjo žymiai mažiau. Pasikalbėjimus betesant, Rusijos komunistiniais abalsais paremta nacionalistinė imperija visuomet dumdama amerikiečiams akis, šios rusišės ginklų gamyba taip paspartino, kad pralenkė ir Ameriką. ICBMs ji padidino 36% pasiekdama 1400 (yra tikima, kad daug daugiau) vienetų, o SLBMs — net 417%, t. y. ligi 1015. Be to, šios raketos buvo gerokai patobulintos ir jau turėjo bent po kelias atominės galvutes, kurių kiekviena galėjo būti nukreipta į atskirą taikinį.

Pasisekus užliūliuoti Ameriką, Kremlius nesnaudė ir kitose įsigalėjimo srityse. Visame Vietname, Laosė, Kambodijoje, Angoloje, Etiopijoje ir Afganistane, karui prievartos keliu, įvedė marksistines vyriausybes. Visose šiose jau sukomunistintose valstybėse prigrūdę daugybę šovnistinių rusų patarėjų ir tų valstybių sandėlius prikrėvė moderniais paskutiniųs gamybos rusiškais ginklais. Paliai Amerikos panosė Kuboje įkurdino ligi aštuonų ginkluotą ir pilnai karui paruoštą savo reguliarios kariuomenės brigadą — apie 3,000 vyrų. Sukeltas Jungtinių Amerikos Valstybių dėl šio įvykio didžiulis triukšmas, pasibaigė vieša prezidento Carterio kalba — šis kuro paaikšėjo, kad Amerika vėl kaputuliavo prieš rusišką "meškos" Net!

Bet visa tai šiuo laiku neįeina į šio straipsnio turinį ir tų įvykių galimų pasekmių dar nenagrinėsime. Šio reikalo parašysiu kiek vėliau.

(Bus daugiau)

Cold war.

It was bad enough we had to fight the British for our freedom. But on top of that, we had to fight the weather, too.

Because winter at Valley Forge meant snow, ice, and freezing temperatures. All serious enemies to a makeshift army without proper clothing, not nearly enough food, and short on ammunition.

It was an army long on courage, but short on money.

And then the money came. Some \$27,000,000 from the pockets of new Americans. That's how people took stock.

Take stock in America.

In America back then, and you know how the war turned out.

Nowadays, people are still helping America stay strong and self-sufficient. And they're helping themselves to safe, dependable savings. By taking stock in America with the Payroll Savings Plan.

Buy United States Savings Bonds. They won't leave you out in the cold.

Now if Bonds pay 7% interest when held to maturity of 5 years (4½% the first year). Low, stolen or destroyed Bonds can be replaced if records are provided. When needed, Bonds can be cashed at your bank. Interest is now subject to state or local income taxes, and federal income tax will be deducted from interest payments.

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5% per year

SAVINGS ACCOUNT

Paid and Compounded Quarterly

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 8%

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2112 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZLAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon., Tue., Fri. 9-4 Thurs. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

— NAUJIENOS CHICAGO 8, ILL. Monday, October 15, 1979

(R) LB ŠAUNUS RUDENS BALIUS

Š. m. spalio 6 d., 7 val. v., kuometui, talkininkai pagal šaulių namuose, Chicagoje (R) LB Marquette parko apylinkė surengė savo tradicinį šaunų rudens balių. Svečius prie jėgimo maloniai pasitiko ir nurodė stalus pp. Ignas Petrauskas ir Jonas Kreivenas (Sibiro kalinys). Balių atidarė tos apylinkės energingas, darbštus ir sumanus, vice pirm. Juozas Bagdžius.

Savo trumpame atidarymo žodyje pristatė šiuos iškiliosius garbės svečius: (R) LB centro tarybos ir valdybos garbės pirm. Dr. Zenoną Danilevičių su ponija, tarybos pirm. Andrių Juškevičių, centro vald. pirm. Dr. Vytautą Dargį, Tarybos ir vald. vice pirm. kanau-ninką kun. Vaclovą Zakarauką, Vytauto Didžio šaulių rinkt. pirm. VI. Išganaitį, šaulių mot. pirm. St. Cecevičienę. Kiekvienas iš eilės buvo gausiai plojama.

Toliau pristatė Anglijos Liet. klubo pirm. Just. Šidlauską, Brighton parko (R) LB apylinkės pirm. Valerijoną Pocių su ponija, Cicero apylinkės vald. pirm. St. Pranckevičių su ponija, East Chicago, Indiana apyl. pirm. K. Čiurinską su ponija, Melrose parko apyl. pirm. A. Repšienę su ponu, Naujienų redakt. M. Gudelių, Naujienų admi-n. Austin, Bartkaus šeimos radio progr. vedėją A. Daukus, Lietuvos Aidų radio progr. vedėją Kazę Brazdžionytę. Viesiems gausiai paplota. Taip pat perskaitė svečius iš tolimųjų apylinkių, iš Cristal Lake (50 m. nuo Chicago) Ulevičių su ponija, Šimaitienę ir Jonelį, iš Indianos (60 m. nuo Chicago), Smilgys su ponija. Viesiems taip pat buvo gausiai paplota.

V. pirm. J. Bagdžius visos valdybos vardu išreiškė nuosirdžią padėką visiems prisidėjusiems savo darbu ar aukomis prie to baliaus parengimo taip pat ir stalų grupelių organizatoriams, taip pat neužmiršo padėkoti ir visiems atsilankiusiems svečiams.

Mening programos dalį išpildė Marquette parko. (R) LB dainininkų būrelis vadovaujamas pp. Ig. ir T. Serapinių. Prieš pradėdant programą Ig. Serapinas susirinkusiems svečiams tarė įžanginį žodį: "Nepr. Lietuvoje, atėjus rudens tal-

šimtmetinius papročius, baigus dienos darbus galingais balsais užtraukdavo liaudies sutartines dainas. Taip ir mes, sekdami senas tautos tradicijas, padainuosime ir užtrauksime šias liaudies daineles: 1. Ant kalno gluosnys (gluosnis), 2. As padainuosiu, 3. Suskyniau skynimą, 4. As iš jaunų dienelių ir 5. Jojau dieną, jojuo naktį".

Dainavo šie dainininkai: J. Bagdžius, A. Dumčiuvienė, A. Mar-ma, J. Paškevičienė, I. Pocienė, Pr. Prankienė, St. Rudokas, T. Serapinienė, Ig. Serapinas ir E. Umariškienė, muziką palydėjo K. Venckus. Dainininkų būreliui už taip gražiai padainuotas, taip širdžiai mielas ir malonias liet. liaudies daineles svečiai su pasitenkinimu entuziastingai il-gai ilgai plojo.

Garbė dainininkų būreliui, kuris susirinkusiems svečiams taip gražiai ir įspūdingai padainavo kiekvieno lietuvio širdžiai taip mielas ir malonias liaudies dainas. Įvairių operų arijas mes galime paklausti ne vien lie-tuvių solistų dainininkų ir cho-ru, bet taip pat ir svetimtau-čių. Bet jos visos mums yra svetimos. Taip, jos yra gražios, žymių muzikų kompozitorių sukurtos, bet lietuviškai širdžiai jos yra tolimos ir ne savos. Jos nesužadina tėvynės meilės, nesužadina tėvynės ilgesio jausmų. Kai tuo tarpu, lietuvių liaudies dainos paliečia ir užgauna pačias giliausias mūsų širdies gelmių jautriausias stygas ir vėl iš naujo pažadina tą neges-tančią meilę mūsų pavergtai tėvynei Lietuvai ir mūsų bro-liams lietuviams nešančiams žiaurią vergijos našą. Liaudies dainos mus nukelia į mūsų brangią tėvynę Lietuvą, jos pri-mena mums žaliasias, žiedais pasipuošusias pievas, žydinčius lygius laukus, garbingus pilia-kinius, sentėvių — prabočių kapus, tyliai tekančių mūsų upių, upelių tėvą, senelį Nėmeną, sriauniąją smarkuolę tyru kaip kristolas vadeniu MINIJĄ, ku-rią mūsų didysis dainius Mairo-nis — (Mačiulis) šitaip apdai-navo:

M i n i j a
Tik gaila jai kranto
vainikai išpinto,
Tik gaila tų dainų, kur

IT'S AMAZING!

AN ORANGE WITH A COMPLETE ORANGE INSIDE... WAS FOUND IN OKLAHOMA CITY, RECENTLY!

A LONDON BANKER BOUGHT AN INSURANCE POLICY AGAINST DAMAGE TO HIS TOMBSTONE!

MRS. O'LEARY'S COW DID NOT START THE BIG CHICAGO FIRE OF 1871! THE STORY WAS A MYTH AND THE CAUSE OF THE DISASTER IS UNKNOWN!

DAGYS DEJUOJA IR DAINUOJA

Paprastai manoma, kad dailininkai nedejuoja, o tik džiaugiasi, linksmais veidais vaikštinėdami pagyrimų laukia. Jei kartais padainuoja, tai niekam negirdint.

Bet dabar Kanadoje gyvenantis skulptorius Dagys išleido dailią knygą vardu *Dagys dejuoja ir dainuoja*. Spausdinimo data: 1977. Tiražas 1000 egz. Spausdino Litho-Art, Toronto, Kanadoje. 152 pusl., gausiai iliustruota to skulptoriaus drožinių nuotraukomis. Kaina nepažymėta.

Skulptorius Jokūbas Dagys gimė Lietuvoje 1905.XII.16 d. Biržų aps. ir valsč., Slepščių km. Jo knygos pirmame eileraštyje autobiografiškai, skaitome:

Palikęs Biržų liūdną pilį, Kaune po studijas plušau, O pamatyt kitų kūrėjų, I užsienį išsisibasiau.

Baigęs Meno Mokyklą Kaune, tuojau (1932 m.) pradėjo meno reikalus dėstyti Raseinių gimnazijoje ir tenai redagavo vietinio pobūdžio laikraštėlį "Saulėtekį". Bendradarbiavo tuolaikinėje Lietuvos ir Amerikos lietuvių spaudoje. Jo straipsnių, kartais net kirslių, skelbiama ir šiuolaikinėje užsienio lietuvių spaudoje.

Kaip skulptorius meno parodose dalyvauja nuo 1935 metų. Paskutiniaisiais metais spaudėję matomos jo skulptūrų nuotraukos yra beveik "už širdies nutveriančios", pilnos lietuviško jausmo, tėvynės meilės. Atliktos gražiai, patraukliai jungiant natūralizmą su modernizmu lietuviškos prizmės apimtyje.

Dail. Dagys nemėgsta pasirašyti vardu. Jo vardas Jokūbas. 1967 m. išleido anglų kalba knygą "Dagys Sculptures and Paintings".

Knygoje "Dagys dejuoja ir dainuoja" gausu autobiografinių eilučių, netgi kelios nuotraukos, pirmoji iš 1917 m., kai įsai buvo jaunas mokinukas.

Knygoje yra autobiografinių skeveldrų, iš Lietuvos bėgimo prisiminimų, įspūdžių iš Vokietijos, Anglijos.

1974 m. eileraštyje "Vasaros vakarą" rašė:

Prie lango sėdžiu ir gėriuos Aplinkuma: žaliu mišku, Išmargintų baltų beržų stiebai, Aukštom parudusioms pušim, Klevais ir uosiais ir kitais, Miškus pamėgusiais, vardais.

O pro viršūnes jų tamsias Taip susipynusias, kuplias, Iš lėto slenka debesėliai Su pabalavusiais skverniais. (Iš 102 pusl.)

Apie patį save (Dailininkas skulptorius Dagys, knygos 144-149 ps.) randame parašytus tokius sakinius:

"Piešimas ir eileraščiai buvo tik poilsis ir pasimaguriavimas laisvalaikiais, nes jo mintys koncentravosi prie klausimų, kuriuos reikėjo nuosekliai ir ramiau spręsti. Ir taip jo žirgu tapo ne sparnuotas Pegasus, o bespornis sunkaus svorio Ardėnas, kuris ištikimai tempė jo vėžimą per visas gimnazijos klases, berašant rašinius literatūros mokytojų, kuris po pataisymo daugiausia mėgdavo perskaityti juos kitose klasėse, pasakydamas: "Su čia pateiktomis mintimis galite ir nesutikti, bet žiūrėkite, kaip reikia galvoti, filo-

Rūgštus lietus iš Kanados

SUDBURY, Ont. — Kanada ir JAV-bės turi vieną bendrą problemą, kurios abi šalys nemėgsta, bet prieš vėją nepapūsi-tai yra oro tarša, sukelianti in-dustrijos ir vėjo išnešiojama per sienas iš vieno krašto į antrą.

"Rūgštus" lietus pasigamina, kai lietus, krisdamas žemėn, patenka į didžiųjų fabričių, ka-syklų, tirpyklų ir kt. kaminų leidžiamų dujų ir išgaravimų suterštą orą kaip Sudbury, Ont., Fl'in Flon, Man., ir kt. Kanados industrijos išgaravimų vėjai at-neša iki New Yorko ir kt. Nau-josios Anglijos valstijų, o per vasaros sezoną oro tarša iš Ohio ir Pensilvanijos kasyklų, liejyk-lų ir tirpyklų siekia Kanados šiaurės rytų provincijas.

"Rūgštus" lietus susidaro iš oro taršoje esančių sieros, azoto ir kitų junginių.

Primena partizanus

SILUTE. — Šių metų 182 "Tie-sos" numeryje paskelbta žinutė primena netiesiogiai okupuotos Lietuvos gyventojams partizan-us ir jų kovas su okupantu, kovas už savo ir visos Lietuvos laisvę.

Žinutė aprašo buvusius įvykius Klaipėdos krašto Šilutės apylinkėje. Esą, kelyje nuo pa-dėtos partizanų minos žuvo kompartijos propagandistas Arkadijus Veselovas ir sribai: Jonas Greifel'is, Eugenijus Nev-ski's, valščiaus vykdomojo ko-miteto pirmininko pavaduoto-jas Juras Pupeika ir kiti. Jų garbei Šilutės apylinkės Vainu-sofuoti ir išvedžioti." (145 psl.)

Mūsų aptarta knyga parašyta nuoširdžiai. Alg. G.

JAY DRUGS VAISTINE

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.
• RUPEŠTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SAL-DUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šokiadieniais nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.
Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.
D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas
Tel. 476-2206

For your headache get extra strength and safety, too.

Anacin® has extra strength. More strength than any regular headache tablet. And Anacin combines that strength with safety.

Like all leading headache tablets, Anacin starts with a pain reliever recognized safe Extra strength with safety. That's common sense. That's Anacin.

TRYŠ NAUDINGOS KNYGOS

DABAR LAIKAS ĮSIGYTI ŠIAS NUPIGINTAS IR LABAI NAUDINGAS KYNGAS:

1 — Leonardo Šimučio AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA 500 psl. Kieti viršeliai \$5.00

2 — Prel. J. B. Končiaus ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS 494 psl. Kieti viršeliai \$5.00

3 — Henriko T. Tamašausko LIETUVISKAS PAMARYS 340 psl. Minkšti viršeliai \$6.00 Su žemėlapiu, daug paveikslų.

ČEKĮ PRASOME PASIŪSTI, PRIDEDANT 50 CENTŲ UŽ PERSIUNTIMĄ, TOKIŲ ADRESU:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

KNYGOS ANGLŲ KALBA

J. Jasmunas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymų nuotykių aprašymai, pildinti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gryta kalba. Straizai išleista 150 psl. Kaina \$2.50.

Dr. Juozas B. Kencius, HISTORY OF LITHUANIA. Lietuvos istorijos antraukia nuo pat senųjų amžių iki pokario metų. Vidutinio formato, 147 ml., kainuoja \$3.00.

Dr. Juozas B. Kencius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai D.L.K. Vytauto brokaai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją 111 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairioms progoms. Jas b-titas knygas galima įsigyti atskirai arba susitarius čekį su originaline perlaide

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI NEPAPRASTAI ĮDOMIUS GYDYTO-JO, VISUOMENĖS VEIKĖJO IR RAŠYTOJO ATSIMINIMUS

Dr. A. J. Guseno — MINTYS IR DARBAS, 250 psl., išleistas 1900 metų įvykius, Jablonack ir Tutoraičio jaunus dienas ir rusų rūpinimą. \$3.00

Dr. A. J. Guseno — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$2.00 Minkštieji viršeliai tik \$1.00

Dr. A. J. Guseno — AUKŠTA KULTūra — ŽIAUROs ŽMONĖS. Kėlonės po Europą įspūdingai. Dabar tik \$2.00

Šalima taip pat užsakytai pasla, atsiuntus čekį arba money order, prie surašytos kainos pridėdant 50c. persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS,
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Turime po kelias RETAS KNYGAS

1. Kun. M. Valadkos UŽ LAISVĄ LIETUVI Minkšti viršeliai, 410 psl. \$10.00

2. V. Biržiškos SENOVES LIETUVIŠKŲ KNYGU ISTORIJA, I ir II dalis. Minkšti viršeliai \$10.00

3. A. Ambrosės CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA. Minkšti viršeliai \$15.00

4. J. Laukio ORAKULAS. 414 psl. Minkšti viršeliai \$10.00

Čekį reikia išrašyti:
NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St.
Chicago, Ill., 60608

Pridėti dolerį pašto išlaidoms.

1 — NAUJIENOS, CHICAGO, ILL. Monday, October 15, 1979

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1735 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60646. Telephone 421-6106

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of December 1, 1977	pusel metų	\$18.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$9.00
Chicago \$33.00 per year, \$18.00 per 6 months, \$10.00 per 3 months. In other USA localities \$30.00 per year, \$16.00 per 6 months, \$9.00 per 3 months. Canada \$38.00 per year, other countries \$34.00 per year.	vienam mėnesiui	\$3.00
30 cents per copy.	Kanadoje:	
Nuo gruodžio pirmos d. Dienraščio kainės:	metams	\$53.00
naugole ir priemiestuose:	pusel metų	\$26.50
metams	vienam mėnesiui	\$3.50
Užsieniuose:		
metams	metams	\$54.00
pusel metų	pusel metų	\$27.00
vienam mėnesiui	vienam mėnesiui	\$4.00
Naugole eina kasdien, laikraštis sekandienius. Leidžia Naujiųjų Bendrovė, 1735 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60646. Telef. 421-6106.		
Pilnasis rašalas gauti po Hasey		
Orderiu karta su atsakymu.		

Prievarta sovietų imperijai plėsti

Paskutinių dešimtmečių istorija rodo, kad komunistai, primetę rusų tautai sovietinę sistemą, niekur tos sistemos primetė nepajėgia be prievartos. Nėra nė vienos valstybės, kurioje komunistinė sistema būtų buvusi pačių žmonių laisva valia priimta.

Komunistai turėjo laisvą spaudą, radijo ir televiziją propagandai, bet niekur tie propagandistai nepajėgė įtikinti vietos gyventojų laisva valia priimti komunistinę sistemą. Pačioje Rusijoje komunistinė sistema buvo primesta visai rusų tautai. Vėliau ta pati sistema ir kitoms prievartos priemonėmis buvo primesta Rusijos kaimynams, o dar vėliau ji buvo primesta tolimesniems kaimynams. Kur sovietų karo jėgos nepajėgia primesti savo valios, ten komunistinė sistema neįsigali.

Rusijoje sovietinė sistema pirmiausia buvo primesta Petrograde. Svarbiausias įrankis buvo Petrogrado darbininkų sudarytos tarybos. Petrogrado darbininkams teko vesti labai sunki kovą, kol jie primetė tarybinę sistemą visam Petrogradui. Kai pateko Petrogradas į tarybų rankas, tai Rusijos komunistų partija pradėjo kovą Petrogrado darbininkų taryboms kontroliuoti. Tarybas savo kontrolėn paėmė kalbomis, agitacija, spauda ir kitomis priemonėmis: kai įsitikino, kad geruoju visų neįtikins, tai pradėjo vartoti prievartą. Petrogrado darbininkų taryba (sovietas) tapo didelio masto savivaldybė. Ji sudarė komitetą, į kurį buvo paskirti keli karininkai, vėliau tapę bolševikų partijos nariais.

Petrograde darbininkų taryboms užėmus Petrogradą ir jo apylinkes, pradėtos organizuoti Maskvos tarybos sostinėje. Maskvoje buvo didelis kareivių skaičius, bet jų tarpe nebuvo nė vieno kovoti pasiryžusio generolo, kuris būtų pasipriešinęs komunistų pastangoms valdžią pagrobti. Kovoms prieš perversmininkus vadovavo vyr. leitenantas Vladimiras Stankevičius, bet jis neturėjo karių, pasiryžusių stoti kovon. Jo vadovaujami kareiviai buvo sumušti ir priversti bėgti.

Į Petrogradą atplaukė Kronštato karo laivas, padėjęs sustiprinti naują sudarytą sovietinę valdžią. Vėliau sovietų sudaryta raudonoji armija, vadovaujama Tuchačevskio, sumušė Kronštato jūreivius, reikala-

vusius demokratines santvarkas.

Mickevičius-Kapsukas, Lenino paskirtas vadovauti Lietuvos liaudies respublikos vyriausybei, pirmiausia padėjo sovietų karo jėgoms parengti gudus, o dabar tie patys gudai, suėję sovietų valdžion, pavergė ne tik Lietuvą, bet ir kitas Pabaltijo valstybes.

Rusai, įtraukę į kovą pavergtus gudus, pavergė Ukrainą. Pavergtus ukrainiečius naudojo pavergti Gruzijai, Armenijai ir kitoms Kaukazo tautoms.

Sibire buvo sudaryta laisva rusų respublika vietos reikalams tvarkyti. Komunistai tapo visų Rusijos carų teritorijų valdovai. Jie išžudė visus laisvės siekiančių tautų vadus ir įsteigė plačią Sovietinę Sąjungą, kurios pagalba nori pavergti visą pasaulį.

Lietuva, Latvija ir Estija pasiskelbė nepriklausomomis respublikomis. Apie dvidešimtis du metus šios tautos pačios tvarkė savo kraštų reikalus, bet labai neilgai. Stalinas, susitaręs su Hitleriu, pavergė minėtas Pabaltijo valstybes ir prisijungė prie Sovietų Sąjungos. Visos Hitlerio paruoštos sutartys anuliuotos, tuo tarpu Hitlerio sutartis su Stalinu ir šiandien galioja.

Maskva buvo pasiruošusi bombomis išgriauti net ir Kiniją. Bandė paimti Indoneziją ir Europą, bet sovietų karo jėgos nebuvo pasiruošusios įveikti Indonezijos patriotų ryžto.

Atrodo, kad dabar sovietų karo vadovybė nori įkelti koją Vakarų Europai. Kiniečiai gana tiksliai informuodavo pasaulį apie Sovietų karo jėgų permetimą į karines zonas.

Rusai pradės žygį Vakarų Europai, jei žygis bus sėkmingas, tai visa Europa bus jų žinioje. Kad Europos pavergimas būtų tikresnis, atsiuntė į Kubą 3,000 kareivių JAV transportui sutrukdyti.

Jei žygis Vakarų Europai nepavyktų, rusai tęs mažesnius darbus ir lauks geresnės progos.

Atrodo, kad Amerika ryžosi pastoti kelią tolimesnei ekspansijai. Amerikiečiai yra pasiryžę kontroliuoti šiais metais transportaciją vandenynais.

Europiečiams jau įgriususi nuolatinė baimė. Jie nori taikos, bet jeigu jos negali pasiekti, tai yra pasiryžę kovoti, šaltam karui jie nepasiruošę ir nenori ruoštis.

RONALD REAGAN IR JOHN WAYNE

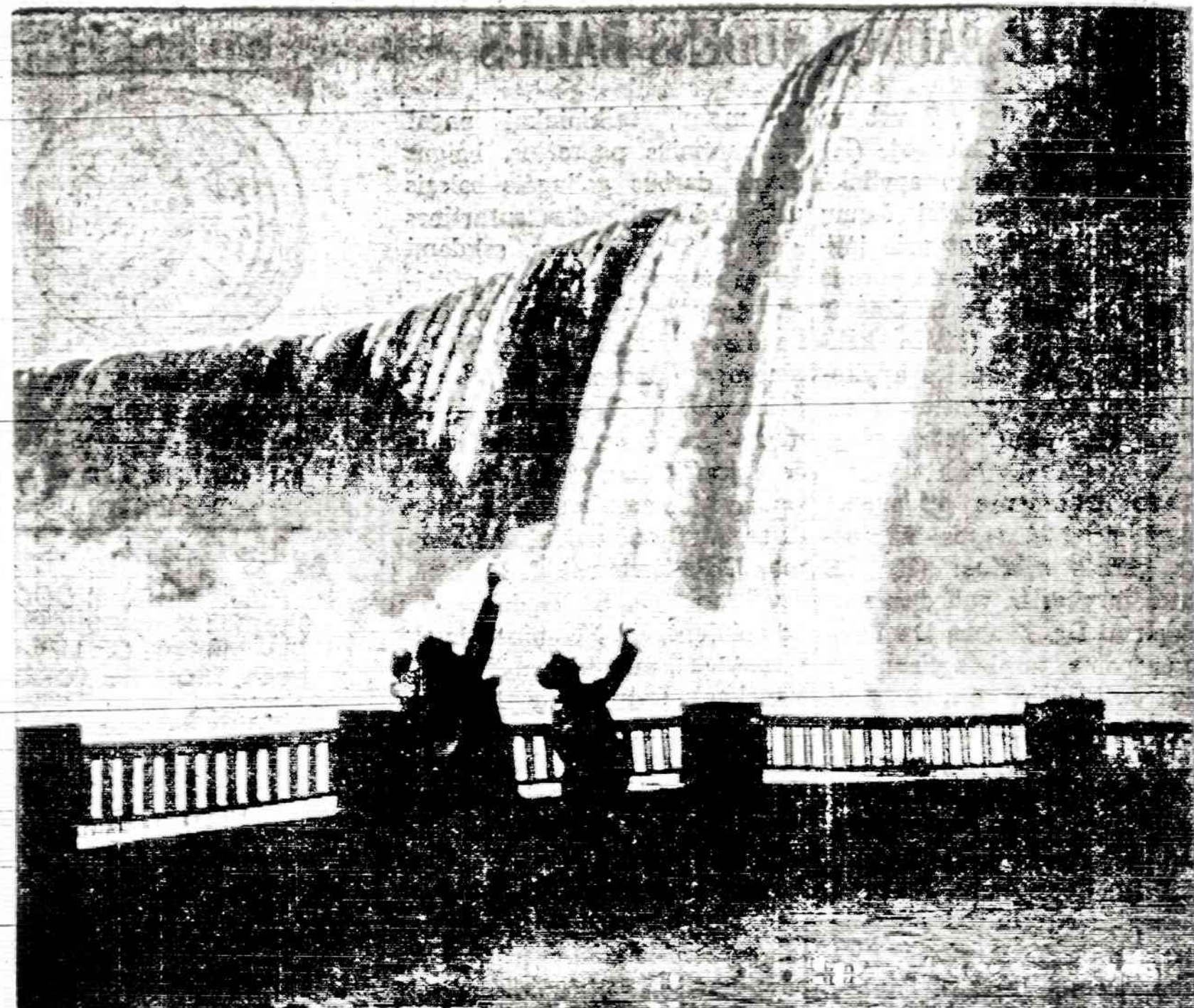
Galimas respublikonų partijos kandidatas į JAV prezidentus Ronald Reagan šio (spalio) mėn. "Reader's Digest" numeryje paskelbė gana įdomų straipsnį apie neseniai mirusį filmų ekranu herojų John Wayne. Kaip žinome, ir pats R. Reagan savo laiką buvo labai populiarius filmų žvaigždės. Vėliau jis susidomėjo politika, ir buvo net dviem terminams perrinktas Kalifornijos valstijos gubernatoriumi. Jis yra skaitomas konservatyviu, ir kartu pačiu populiariausiu respublikonų kandidatu į JAV prezidentus. Didžiausia klūtis jo išrinkimui gali būti jo amžius. Nes amerikiečiai yra įpratę savo vadovybėje matyti jaunesnius, kad ir nepatyrusius, žmones.

Kad atsispyrus šiai išdaviškai veiklai, J. Wayne su teatro darbuotojų unijos vadu R. Brewer, dramaturgu M. Ryskind ir kitais, įkūrė "Filmų Sąjungą Amerikiečių Idejų Apsaugai". 1947 m. Kongreso tyrinėjimų metu, buvęs aiškiai įrodytas komunistų sąmokslas, ir J. Wayne bei kitų asmenų tam sąmokslui pasipriešinimo svarba.

Tame laikotarpyje, kaip toliau pažymi R. Reagan, laike jo (R. Reagan) pirmosios kadencijos būnant aktorių unijos pirmininku, jis susidūrė su daugeliu kairiųjų, bandančių perimti unijos vadovybę. Viename tokiam susirinkime jis bejėgiškai stebėjęs, kaip jie (komunistai) be atvangos kalbėjo ("filibustered"), laukdami, kad narių dauguma apleistų salę ir tuo būdu jie perimtų vadovybę. Staiga kažkas iš minios sušuko, kad reikią daryti pertrauką. Reagan tuo pasiūlymu pasinaudojęs ir tuomi išgelbėjęs uniją nuo komunistų kėslių. Bet antrąjį pusę nenusileidusi ir pareikalavusi, kad amuo, norėjęs susirinkimo pertraukos, būtų identifikuoti. Reagan apžvelgęs susirinkimo dalyvius, suprastamas, kad retas kuris iš jų norėtų būti viešai identifikotas, kaip kraštutinės kairės priešininkas. Tada, pamatęs J. Wayne, jis tarė: "Man rodos, kad J. Wayne pasiūlė pertrauką". J. Wayne savo stipriai balsu tai patvirtinęs. Radikalų sąmokslas perimti unijos vadovybę ir savo rankas nepasisekė.

J. Wayne taip pat mokėdavęs tinkamai atsakyti tiems, kurie jį įspėdavo, kad kova su komunistu suardys jo karjerą Hollywoodo.

Toliau R. Reagan prisimena savo, kaip Kalifornijos valstijos

NIAGARA LAUKIA TURISTŲ

gubernatoriaus, inauguraciją ti mokesčius už likerius, tabaką ir degalus.

Opozicijos vadas Olof Palmas kaltino, kad naujoji vyriausybė esanti konservatyvi, perspėdemonstracija, su iškelta Vietkongo vėliava. J. Stewart sūnus buvo neseniai žuvęs Vietname. J. Wayne trumpam atsispašęs ir nuėjęs į demonstrantų minią. Jam grįžus, Vietkongo vėliava jau buvo dingusi.

Šis R. Reagan straipsnis apie J. Wayne yra įdomus pasiskaityti. Kartu jis parodo Hollywoodo užkulius ir ten vykstančią nuolatinę kovą su filmų pramonėje bandančiais įsitvirtinti komunistiniais gaivais. Reagan politiniai priešininkai, norėdami jį pažeminti, dažnai jį pavadina "kino artistu", sąmoningai nutylėdami, kad jis buvo net du kartus iš eilės išrinktas didžiosios Kalifornijos valstijos gubernatoriumi.

— Fordo bendrovės pareigūnai ignoravo duomenis, kad Pinto automobilių benzino bakai gali užsidegti.

NAUJA ŠVEDŲ VYRIAUSYBĖ

STOCKHOLMAS. Naujas švedijos ministras pirmininkas Thorbjora Falldin, kuris yra Centro partijos pirmininkas, savo įžanginėje kalboje pareiškė, kad jo nesocialistinė vyriausybė laikysis "socialistinės gerovės, apsaugos ir pilno darbo" politikos, bet perspėjo, kad neišvengiamai turės pakelti mokesčius su vidaus priešais, o lenkų — su vokiečiais ir rusais.

Asi išdirbau trumpą projektą, kuriuo savanorių rinkimas turėjo būti atliktas valsčiuose arba parapijose; kiekvienas valsčius arba parapija, žiūrint jų tinkamumą, nusistatymo, turėjo aprūpinti apdarų, diržais, paprastą namine kuprinę ir valgių 7-tai dienų, nemažiau kaip 10 žmonių, kurie turėjo būti šaukiami ne visi iš karto, o atsižvelgiant į parengimą jų priėmimu, t. y. kaip bus paruošiama valgio, butų, ginklų ir t.t. Šitas projektas jau buvo hektografuotas, ir aš kreipiausi su juo į Komitetą, iš kur gavau atsakymą, kad ne mano dalykas rūpintis kareivių rinkimu. Su tuo pat projektu kreipiausi į Krašto Apsaugos ir Vidaus Reikalų ministerius, vaikščiojau 2 — 3 dienas, maniau pasinaudoti apskričių viršininkų suvažiavimu, bet niekur savo projektui nesuradau palankumo, ir tuo visa pasibaigė.

Vilniaus likimas parėjo nuo to, ar mes sugebėsime greit suorganizuoti karinę pagą ir tuo būdu paimti valdžią Vilniuje, ar ne. Reikėjo nepaprastos energijos, nepaprasto dvasios pakilimo, kurio nebuvo matyti.

(Bus daugiau)

VIST DIRMEDIAI

GARSINKITES NAUJIENOSE

— NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. Monday, October 15, 1979

LIETUVOS KARIUOMENĖS

VADŲ ATSIMINIMAI

Rašo gen. lt. GALVYDIS - BIKAUSKAS

IŠ ATSIMINIMŲ

(Tąsa)

Greit prasidėjo kariuomenės organizacija, rinkimas savanorių karininkų, o paskui ir kareivių. Gyvenome nepaprasto svarbumo laikus, — lietuvių tauta po ilgų amžių baisios, sunkios vergijos, visokiais būdais naikinama ir žeminama, gavo progos pradėti naują laimingą ir garbingą gyvenimą.

Džiaugtis gyvenamojo momento laime man pačiam trukdė blogi dirksniai ir bendrai sveikata, suardyta per karą ir būnant nelaisvėje; sunku būti laimingam ir energingam, kai sukasi galva; ilgi apatijos periodai keičiasi trumpa liguista energijos. Užut gydžiusis, aplinkybės vertė stoti tarnybon.

Savanorių karininkų per trumpą laiką susirinko daugiau negu 100, ir kiekvieną dieną jų skaičius didėjo. Jei karininkų skaičius visai buvo pakankamas, tai negalima buvo pasakyti apie jų dvasią; būti vergijos metai, caro valdžios surusavimo pastangos ir pergyventas Rusų bolševizmas paliko savo gilų pėdsaką. Girdėti Rusuo-

se kariuomenės reorganizacijos obalsiai, kurie savo esme daugiausia buvo dezorganizaciniai, dabar buvo laikomi naujais geresniais organizacijos obalsiais ir buvo mėginta pritaikinti juos prie Lietuvos kariuomenės. Pav., vienam pirmųjų karininkų susirinkime buvo nutarta panaikinti karininkų laipsnius ir kareivių pasisveikinimą, lyg tarytum kito svarbesnio dalyko ne nebuvo. Buvo tarp karininkų ir intrigų, buvo norėta užimti aukštesnes vietas, neatsižvelgiant į savo visišką nepasiruošimą. Rusų pavyzdys, kur kariuomenės vadu buvo paskirtas praporščikas, o kuopų vadais buvo skiriami net ir "kaševai", užkrėtė ir mūsų karininkų dvasią.

Tie elementai, kurie Petrogrado suvažiavime balsavo prieš nepriklausomą Lietuvą, nepasiekę savo tikslo Petrograde, grįžo į Lietuvą — siekti tą patį tikslą, tik kitais keliais, kita forma, dėdamiesi dideliais ir net kartais per dideliais patriotais.

Lietuviai susirinkę savo senojo sostinėje, rado ją labai blogoje padėtyje: visur buvo matyti nutautinimo žymių. Ir tos žymės tiek buvo giles, kad į Vilnių buvo pradėję pretenduoti rusai, vadinami jį "istinno ruskijj gorod", lenkai, rasdami užuojautos žymioje dalyje vietos gyventojų, ir, be to dar, žydai, taip pat statė savo reikalavimus. Tokiai padėčiai esant, Vilniaus valdymo reikalas labai ir labai buvo komplikotas. Su-

derint tiek pretenzijų, tiek reikalų ir pereiti prie laisvos sutarties, bendrai buvo negalima, ir ypač trumpu laiku. Naujai politinei situacijai susidarius, labai buvo svarbu, kas ką sulig teisėmis turės užimti ir išlaikyti, kad visi prie to priprastų ir su tuo skaitytųsi, nes priešingai, mažiausias ir bet ko nustojimas labai galėjo būti pragaištingas ir sunkiai vėliau atitaisomas.

Svarstant komplikotus reikalus, tie žodžiai, tie motyvai turi didesnio svarbumo, kurie paremti didesne pagąja ir bendrai tokie reikalai dažniausiai nuleidiami tik pagąja, nes politinės teisybės nėra. Net matematikos tiesos būna kartais įvairiai suprantamos. Ir graikai nustojo savo senos sostinės Konstantinopolio, nes nesugebėjo būti stiprūs.

Man rodėsi, kad keli šimtai lietuvių — inteligentų, susirinkusių Vilniuje ir turinčių labai mažą paramą gyventojų tarpe Vilniuje ir jo artimiausiose apylinkėse, negalės paimti valdžios net tik visoje Lietuvoje, bet ir pačiame Vilniuje. Todėl reikėjo kuo greičiausiai šaukti, mobilizuoti kaimas. Man rodėsi, kad pradžiai pakaks 3,000 — 4,000 gerų kareivių, kurie sugebės suvaldyti Vilnių ir apsiginti nuo bolševikų gaujų, šios gaujos jau buvo pradėję veržtis Lietuvon. Lenkų stiprios karinės vietos organizacijos nebuvo. Nei rusai, nei lenkai greit didesnės paskirties negalėjo susilaukti: bolševikų pajėgos buvo užimtos

derint tiek pretenzijų, tiek reikalų ir pereiti prie laisvos sutarties, bendrai buvo negalima, ir ypač trumpu laiku. Naujai politinei situacijai susidarius, labai buvo svarbu, kas ką sulig teisėmis turės užimti ir išlaikyti, kad visi prie to priprastų ir su tuo skaitytųsi, nes priešingai, mažiausias ir bet ko nustojimas labai galėjo būti pragaištingas ir sunkiai vėliau atitaisomas.

Svarstant komplikotus reikalus, tie žodžiai, tie motyvai turi didesnio svarbumo, kurie paremti didesne pagąja ir bendrai tokie reikalai dažniausiai nuleidiami tik pagąja, nes politinės teisybės nėra. Net matematikos tiesos būna kartais įvairiai suprantamos. Ir graikai nustojo savo senos sostinės Konstantinopolio, nes nesugebėjo būti stiprūs.

Man rodėsi, kad keli šimtai lietuvių — inteligentų, susirinkusių Vilniuje ir turinčių labai mažą paramą gyventojų tarpe Vilniuje ir jo artimiausiose apylinkėse, negalės paimti valdžios net tik visoje Lietuvoje, bet ir pačiame Vilniuje. Todėl reikėjo kuo greičiausiai šaukti, mobilizuoti kaimas. Man rodėsi, kad pradžiai pakaks 3,000 — 4,000 gerų kareivių, kurie sugebės suvaldyti Vilnių ir apsiginti nuo bolševikų gaujų, šios gaujos jau buvo pradėję veržtis Lietuvon. Lenkų stiprios karinės vietos organizacijos nebuvo. Nei rusai, nei lenkai greit didesnės paskirties negalėjo susilaukti: bolševikų pajėgos buvo užimtos

derint tiek pretenzijų, tiek reikalų ir pereiti prie laisvos sutarties, bendrai buvo negalima, ir ypač trumpu laiku. Naujai politinei situacijai susidarius, labai buvo svarbu, kas ką sulig teisėmis turės užimti ir išlaikyti, kad visi prie to priprastų ir su tuo skaitytųsi, nes priešingai, mažiausias ir bet ko nustojimas labai galėjo būti pragaištingas ir sunkiai vėliau atitaisomas.

Svarstant komplikotus reikalus, tie žodžiai, tie motyvai turi didesnio svarbumo, kurie paremti didesne pagąja ir bendrai tokie reikalai dažniausiai nuleidiami tik pagąja, nes politinės teisybės nėra. Net matematikos tiesos būna kartais įvairiai suprantamos. Ir graikai nustojo savo senos sostinės Konstantinopolio, nes nesugebėjo būti stiprūs.

Man rodėsi, kad keli šimtai lietuvių — inteligentų, susirinkusių Vilniuje ir turinčių labai mažą paramą gyventojų tarpe Vilniuje ir jo artimiausiose apylinkėse, negalės paimti valdžios net tik visoje Lietuvoje, bet ir pačiame Vilniuje. Todėl reikėjo kuo greičiausiai šaukti, mobilizuoti kaimas. Man rodėsi, kad pradžiai pakaks 3,000 — 4,000 gerų kareivių, kurie sugebės suvaldyti Vilnių ir apsiginti nuo bolševikų gaujų, šios gaujos jau buvo pradėję veržtis Lietuvon. Lenkų stiprios karinės vietos organizacijos nebuvo. Nei rusai, nei lenkai greit didesnės paskirties negalėjo susilaukti: bolševikų pajėgos buvo užimtos

derint tiek pretenzijų, tiek reikalų ir pereiti prie laisvos sutarties, bendrai buvo negalima, ir ypač trumpu laiku. Naujai politinei situacijai susidarius, labai buvo svarbu, kas ką sulig teisėmis turės užimti ir išlaikyti, kad visi prie to priprastų ir su tuo skaitytųsi, nes priešingai, mažiausias ir bet ko nustojimas labai galėjo būti pragaištingas ir sunkiai vėliau atitaisomas.

Svarstant komplikotus reikalus, tie žodžiai, tie motyvai turi didesnio svarbumo, kurie paremti didesne pagąja ir bendrai tokie reikalai dažniausiai nuleidiami tik pagąja, nes politinės teisybės nėra. Net matematikos tiesos būna kartais įvairiai suprantamos. Ir graikai nustojo savo senos sostinės Konstantinopolio, nes nesugebėjo būti stiprūs.

PADEKIME VLADUI ČESIŪNUI

MANOMA, JI PAGROBĖ SOVIETŲ RUSIJOS AGENTAI IS VOKIETIJOS

Pasaulinio garso lietuvis sportininkas Vladas Česiūnas 1979m. pabėgo iš sovietinių sportininkų grupės Vakarų Vokietijoje. Neilgai trukus jam Vakarų Vokietijoje suteiktas politinio pabėgėlio teises.

Gyvendamas netoli nuo Duisburgo esančiame Altena mieste mokėsi vokiečių kalbą vokiečių mokykloje. Bet ji išvykęs rugsėjo 13 d. jau nesugrįžo.

Apie tai netrukus sužinojo Vokietijos lietuviai. Žymus veikėjas Andrius Šmitas kreipėsi į Vak. Vokietijos vyriausybę Lietuvos Bendruomenės vardu, prašė išsiaiškinti ir išsiaiškinti Vokietijos vyriausybę imtis deramų veiksmų išsiaiškinti žmogaus pagrobėjus, pagrobėtojų grąžinti jo pasirinktai laisvę.

Netrukus tą patį pranešė žymus lietuvių kultūrininkas ir spaudos vyras Kazys Baronas, iš Kanados persikėles į Vakarų Vokietiją.

Lietuvio politinio pabėgėlio V. Česiūno pagrobimą skelbė įvairi užsienio lietuvių spauda. Bet iki šiol nieko teigiamo Vlado Česiūno reikalo negirdėti.

Mes, užsienio lietuviai, negalime likti pasyvūs, mūsų tautos okupantams rusams vagiant lietuvių iš demokratinių valstybių. Reikia veikti gyviau, organizuotiau, plačiau ir įtakingiau. Siūlau:

a) Vokietijos lietuviams sudaryti Komitetą Vladui Česiūnui gelbėti iš Vokietijoje gyvenančių įtakingų vokiečių, lietuvių ir kitų tautybių asmenų. Jie išdirba detales veiklos planus.

b) Užsienio lietuvių organizuoja grupes Česiūnui pagelbėti. Tokie grupės ar komitetai galėtų būti sudaryti iš skirtingų organizacijų, veikiančių atskirai: sportininkai, jaunimas, vadovaujančios organizacijos, skautai, šauliai, birutietės ir kt.

Tos grupės ar komitetai ieško talkos užsieniečiuose, rašo spaudoje, skambina radijo, televizijos stotims, vyriausybės atstovams. Ypatingai svarbu prašyti Vokietijos ambasados, konsulatų — prašant Vokietijos vyriausybės talkos aiškinant Česiūno pagrobimą.

Būtų naudinga raštu kreiptis į visas Helsinkio sutartį pasirašiusias valstybes (išskyrus Sovietų Sąjungą), prašant talkos vardan Helsinkio sutarties.

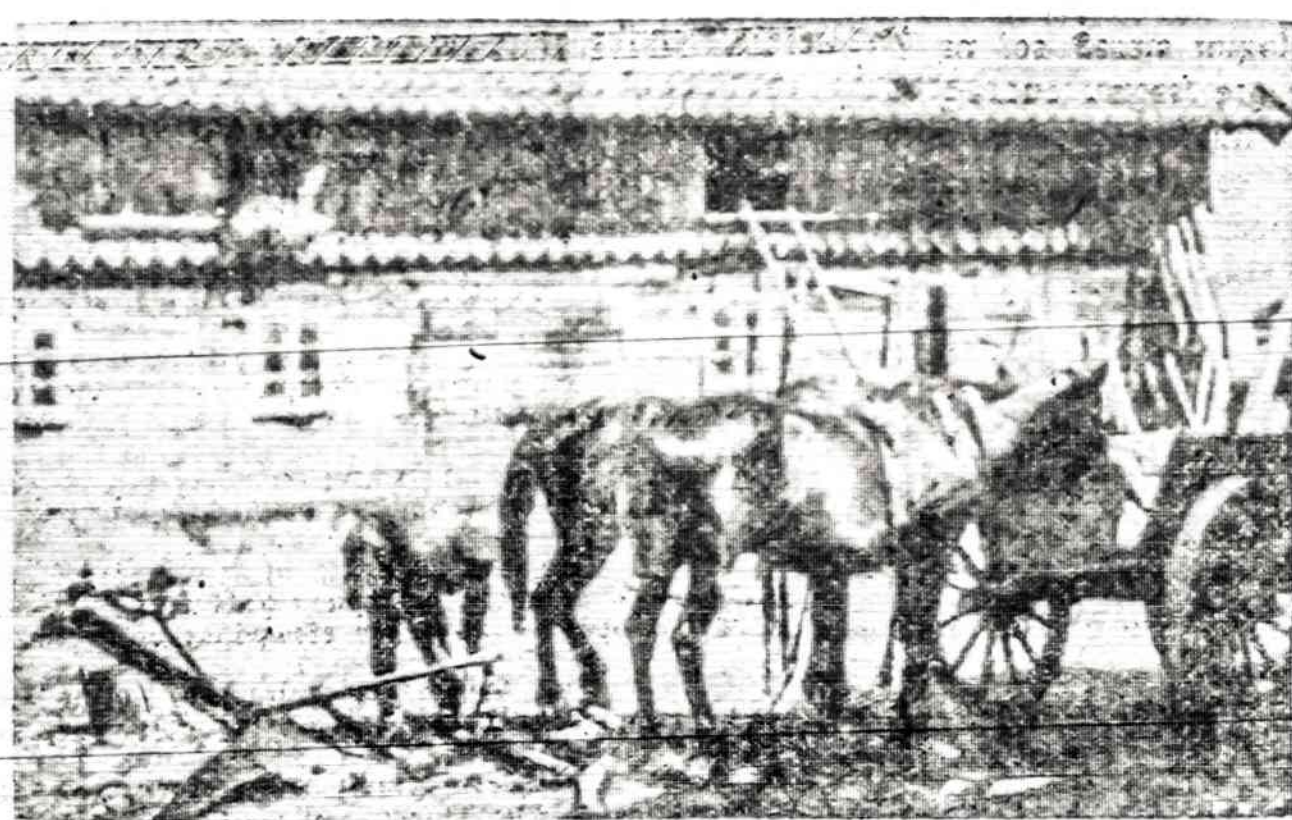
Kreiptis į pasaulines organizacijas, ginančias politinių kalinių teises, jei Česiūnas tebėra Sovietų Rusijoje ir politinių kalinių rėžiuose.

c) Visi geros valios lietuviai rašo atitinkamus laiškus Vokietijos atstovyboms ir kitiems. Gynėme Simą Kudirką, Praną ir Algirdą Brazinskus, giname daugelį kitų iš Sovietų kalėjimo norinčių ištrūkti, ginkime ir Vladą Česiūną. Jo atvejį skirtingas ir tai ryškiai be platesnių aiškinimų. Nesėdėkime sudėję rankas, kai pavagiami mūsų tautiečiai. Juk baltų žmonių kankinimas ar jais prekyba yra viso pasaulio pasmerkta. Vakar Vladas Česiūnas, rytoj gali būti kas kitas, gal ir šias eilutes skaitantis.

Siūlau rinkti spaudos iškarpas apie Vladą Česiūną tiek iš lietuviškos spaudos, tiek ir užsienio. Ir laiškus, dokumentus tuo reikalu. Su laiku gali būti panaudota knyga ar filmas.

Algirdas Gustaitis

Amerikos doleris vos išsilaiko prieš kitas valiutas: tai suvertėja, tai vėl ima silpnėti. Ateitis neišvengiama, ypač, kad kovojant su infliacija, suvaržant kreditą ir jį žymiai pabranginant, šiechių už naftą surinkti bilijonai dolerių ne tik auksą supirkinėja, bet veržiasi ir į Amerikos rinką, kas, savo keliu, anu vadovaujančios organizacijos, skautai, šauliai, birutietės ir kt. nugalėti infliaciją.

"VILNIS" KRITIKUOJA "REORGUS"

"Vilnis" kritikuoja "Reorgus". Tik kas dvi savaitės bepasirodąs komunistinis laikraštis "Vilnis" š. m. rugsėjo 6 d. numeryje rašo:

"Esame minėję, kad nacionalistams su Pavergtų Tautų savaitės minėjimais darosi vis prasciau. Protingesni žmonės į šią antikomunistinę propagandą šventę vis labiau numoja ranka. Kaip žinia, Čikagoje šios savaitės minėjimui suruoštoje eisenoje iš lietuvių bedalyvavo tik būrelis reorgų, o jaunesni visiškai nebuvo matyti."

Puola "reorgus" (Reorganizacinę Liet. Bendruomenę) komunistai, puola akiratininkai ir frontininkai vadovaujama L. Bendruomenė, ir, matomai už tą patį, t. y. už prieškomunistinę veiklą. Yra faktas, kad jų visai keikiami ir pravardžiuojami "reorgai", ypač dar labai aktyviai dalyvauja įvairioje prieš mūsų tautos okupantą nukreiptoje veikloje. Be "reorgų", pylos daug, gauna ir ALTA, o dr. Bobelį išrinkus pirmininku, ir VLKas.

Šioje "Vilnies" taip sumenkiatoje Pavergtų Tautų demonstracijoje, ir eisenoje, įvykusioje praėjusį liepos mėn. Čikagos vidurmiestyje, dalyvavo apie porą šimtų RLB narių, tarp 28 liet. tautiniais draubūlais pasipuošusios moterys ir keliolika "Vilnies" korespondento nepastebėtų jaunūnių. Tiesa, iš frontininkų LB pusės teodalyvavo nepilnai 10 asmenų. Net jų vadovybės atstovai nesitęmė.

teikė atsilankyti.

Kyla klausimas: ar frontininkų LB Čikagoje yra taip labai skaičiumi sunykusi, kad nebūturi narių dalyvauti šioje visų Pavergtų Tautų tradicinėje, patriotiškoje eisenoje, ar čia yra koks slapstas jų vadovybės įkymas, kad dėl piešioveitinių demonstracijų nebūtų netenkama "Rodinos" dr. jos ir kitų okupanto įstaigų teikiama lengvatų ir malonių? Pagalvokime, ar čia netikty prieš beveik šimtą metų mūsų tautos žadintojo dr. Vinco Kudirkos pasakyti žodžiai, išreikšti eilėraštyje "Labora":

"Kol dar idealais, brol, besigėrėsi, Siki idealo, tik doro ir aukšto, O skubė! Paskui tu... jį išsižadėsi!"

Dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto! Žinoma, auksas ar gardaus valgio šaukštas yra tik alegoriniai, perkeltnės prasmės žodžiai. Šiandieniniame gyvenime šiuos dr. V. Kudirkos žodžius galėtume suprasti kaip gintarines dovanas, įvairias okupanto teikiamas lengvatas, lankantis pavergtose tėvynėje, sovietiniuose prielankumų išleidžiant, gimines į Ameriką pasisvečiuojant, teigianus atsiliepius sovietinėje spaudoje, apie paskirus jiems palankius asmenis, ir t. t.

Niekio nauja čia nerasime, nes Tiesa, iš frontininkų LB pusės teodalyvavo nepilnai 10 asmenų. Net jų vadovybės atstovai nesitęmė. Deja, dideliame pa-

vergty tėvynainių liūdesiui ir okupanto tarnų džiaugsmui, mūsų išeiviai lietuviai, ypač labiau materialiskai prakutę vad. "treminiai", šia nuodėmę vis dažniau papildė, užmiršdami savo moralinę pareigą pavergtai tėvynėi.

Todėl, jei "Vilnis" džiaugiasi, kad prieškomunistinė demonstracija tedalyvavo tik "reorgai", sakau: garbė jiems!

E. J.

TRUMPAI

"Čiurlionio" ansamblis iš Clevelando atvyksta į Čikagą spalio 27 d. su nauja ir įdomia programa. Praėjusio sezono "Čiurlionio" ansamblis išpildė daug koncertų rytiniame JAV pakraštyje. Nuo pat "Čiurlionio" ansamblio įsisteigimo pirmaisiais okupacijos metais Vilniuje, jam vadovauja muz. Alfonsas Mikulskis. Koncertą rengia Balfo Čikagos apskrityje ir skyrų valdybos, 35-erių metų Balfo veiklos sukakčiai atžymėti.

Br. Krįkstopačio knyga "Jūrų Keliais" rugsėjo pabaigoje "Draugo" spaustuveje atspausdinta ir perduota knygriškylai. Riškylai baigus darbą, knyga bus tuojau siuntinėjama prenumeratoriams.

Juozas Bacevičius perkėlė namų pirkimo-pardavimo ir apdraudos agentūrą į naujas patalpas — 6529 So. Kedzie Ave.

Los Angeles BALFO skyriaus valdybą sudaro: pirmininkas — V. Pažiūra, vicepirm. — R. Mulokas, R. Bužėnas, J. Rukšėnienė, sekretorė — A. Nelsienė, ižd. — A. Mitkevičius; nariai ir vietovių igaliotiniai: Santa Monikos — dr. B. Raulinaitienė, Glendale — J. Dzenkaitis, Palos Verdes-Long Beach — B. Seliukas, Marina del Rey — L. Maziukienė, San Fernando Valley — G. Leškys, Orange County — A. Pažiūrienė, Santa Barbara — V. Zaujienė, San Diego — H. Gorodeckas, jaunimo atstovas — J. Bužėnas.

R. Sriubickis pakviestas Toronto Lietuvių Namų "Lokio" svetainės vedėju.

Montrealio Lietuvių Kreidito Unija "Litas" šįmet švenčią 25 metų veiklos sukaktį. Ta proga sekančių metų sausio 10 dieną Slovakų name ruošiamas minėjimas ir banketas. Rengimo komisiją sudaro A. Vaušas, J. Adamonis, B. Bulota, R. Rukšėnienė ir J. Šiaučius.

Marija ir Pius Zalnis, gyv. šiaurinėje miesto dalyje, yra li gamečiai Naujienų skaitytoja ir dosnūs jų rėmėjai. Jie remia Naujienas ne tik aukomis, bet ir dalyvavimu jų renginiuose ta proga taip pat paremdami jų leidimą. Nuširdi padėka jiems už atsiųstą šimtinę (\$100) namremontui bei kitoms infliacijoms saskaitoms bei išlaidoms padengti.

Milda Vairadienė, McLean Va., atsiuntė savo mielos maitės Mikalinos Baronienės buvusio Naujienų redaktoriaus Barono našlės, \$10 auką, kartu su jos gerais linkėjimais Nau-

REAL ESTATE

Namai, Žemė — Pardavimui REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS.

DEL VISU INFORMACIJŲ KREIPTIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. Virginia 7-7747

8 KAMBARIŲ mūrinis bungalow, įrengtas sklepas, 3 toiletai, didelis garažas, arti Marijos mokyklos ir Sv. Kryžiaus ligoninės. Tuoj galima užimti.
2 PO 4 MŪRINIS Brighton Parke. Palikimas. \$47,000.

SIMAITIS REALTY

Notary Public

Insurance, Income Tax

2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878,

839-1784 arba 839-5568.

M. L. S.

Gausus namų pastrūkinimas pietvakariuose

BUDRAITIS REALTY

Ivairi apdrauda — INSURANCE

BUTŲ NUOMAVIMAS — parenkam nuomininkus

4243 W. 63rd St., Chicago

Tel. 767-0600.

BY OWNER

All brick 2 flat in Chicago Ridge. Clean kept building with 2-3 bedrooms, 1 1/2 bath apartments, full basement, separate heating. Paved side-drive and off street parking. Ideal for income or two families. \$101,900. Call Mary Kutka - Hartside, 460-1660.

MARQUETTE PARK BY OWNER

Brick bungalow with 3 bedroom, possible 2 more, living and dining room, 2 car garage, swimming pool and patio. \$45,900.

PHONE 778-1711.

Savininkas parduoda 2 butų 3 metu namą arti Maria Highschool. Informacijoms skambinti 476-5635.

5 kam. 25 metu mūr. bung. 71 ir 72 ir 73. Daug priedų. Nebrangus. 925-6015.

6 kamb. 25 metu švarus mūr. bung. prie 71 ir Richmond. Geras ir nebrangus. 925-6015.

ŽEMIŠKI LOBIAI

Kaip protingai galima tvarkyti savo turtus?

Pasiklauskite šios skirtingai svarbios programos per "Gerąją Naujieną Lietuviams" šį antradienį, 9:15 val. vakare, radijo banga 1490 AM per "Lietuvos Aidus".

Penktadienį, per Sophie Barcus, 5:50 val. popiet, girdėsite "Bereikalingos pastangos".

Parašykite paraišką išsiųsti knygelę "Mirtie, kur tavo geluonis?" Prisiųsime dovanai.

Mūsų adresas: Lithuanian Ministries, P. O. Box 321, Oak Lawn, Ill. 60454.

Jienoms bei jų tarnautojams ir bendradarbiams. Dėkui. Artėjant rudenii ji ruošiasi vykti į Floridą.

Leokadija Juškėnienė iš Brighton Parko, uoli Naujienų skaitytoja, reagavo į kreipimąsi, atsiųsdama \$10 auką. Dėkui už ją ir už laisną.

Ponia Irena Sekmokas iš Marquette Parko, vykdydama savo vyro a.a. Prano Sekmoko bei savo giminės tradicijas — remti lietuvišką patriotinę spaudą, iš anksto pratęsė prenumeratą ir ta proga atsiuntė \$17 auką. Dėkui.

Ponia Adela Loucius iš Oak Lawn, Ill., be raginimo pratęsė prenumeratą, o savo geras linkėjimus atlydėjo \$5 auką už sekančių metų kalendorių. Dėkui.

ELECTROS ĮRENGIMAI, PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiešioje greit, garantuotai ir sąžiningai.
KLAUDIJUS PUMPUTIS
4514 S. Talman Ave.
Tel. 927-3559

DEMESIO
62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$106 pusmečiui automobilio Liability apdraudimas pensininkams
Kreipitis:
A. LAURAITIS
4645 So. Ashland Ave.
523-8775

A. TVERAS
Laikrodžiai ir brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 West 69th Street
Tel. Rpublic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDAS, 4059 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

M. ŠIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių išskvėjimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai.

HOMEOWNERS POLICY
F. Zapolis, Agent
3208 1/2 W. 95th St.
Evergreen Park, Ill.
60642 - 424-8654
State Farm Fire and Casualty Company

NAMŲ REMONTAS
Langai — Durys — Porčiai — Cemento laiptai — Šaligatviai ir kita.
Kalbame lietuviškai
Tel. 476-5635

Advokatas
GINTARAS P. ČEPENAS
Darbo valandos: nuo 9 val.-ryto iki 6 val. vak. Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 12 val. d. ir pagal sutarimą.
Tel. 776-5162 arba 776-5163
2649 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

HELP WANTED — MALB Darbininkų Reikia

DRAFTSMEN

With structural related experience to discuss jobs with customers on phone. Parking on premises, excellent benefits. Located near northwest in Chicago.

For appointment call
MR. BARON
440-3864

SPECIALI 20% NUOLAI DA PRISTACIUS ŠI SKELBI MĄ. Aukšiniai ir sidabriniai rekeželiai, žiedai, gintariniai karoliai, auskarai ir kiti papuošalai PERKAME sidabrinės ir aukšnes monetas bei pašto ženklų kolekcijas. Mokame aukštas kainas. PATRIA, 4207 So. Sacramento - prie Archer. Tel. 247-5081 (Pr.)

Fidel Castro pareiškė Jungtinės Tautos, kad izraelitai vykdė "holocaust" veiksmus prieš palestiniečius.

PLATINIMO VAJAUS ANTROJI FAZĖ

Visi lietuviai kviečiami atkreipti į Naujienas savo asmenišką dėmesį, gerai su jomis susipažinti ir jas užsisakyti.

Naujiems skaitytojams, užsisakantiems Naujienas iki šių metų pabaigos, duodama nuolaida. Kviečiame pasinaudoti proga.

NUO SPALIO PRADŽIOS IKI ŠIŲ METŲ PABAIGOS NAUJIEMS SKAITYTOJAMS SIŪSIME NAUJENAS UŽ 8 DOLERIUS.

Nuoširdžiai kviečiame visas ir visus į platinimo vajuos talką!

Prenumeratoro pratęsimo, užsakymų, bei galimų skaitytojų reikalais prašoma pasinaudoti žemiau esančiomis atkarpomis.

NAUJENOS
1739 S. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Iš anksto be raginimo pratęsiu savo prenumeratą, taupydamas laiką ir mažindamas susirašinėjimo išlaidas. Priede dol.
Pavardė ir vardas
Adresas

Užsakau Naujienas kaip dovaną savo , kuris yra naujas skaitytojas. Priede dol.
Pavardė ir vardas
Adresas

Sponsoriaus pavardė, vardas ir vietovė

Platinimo vajuos proga, palaikydamas lietuvišką spaudą ir Naujienų pastangas, prašau jas siuntinėti už pridedamus dol.
Pavardė ir vardas
Adresas

Platinimo vajuos proga, prašau siuntinėti Naujienas dvi savaites susipažinimui nemokamai be jokių įsipareigojimų.
Pavardė ir vardas
Adresas

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARLA NOREIKIENE

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MAISTAS IS EUROPOS SANDELIŲ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

V. VALANTINAS

SUSIVINIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 92 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmokėjo daugiau kaip AŠTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudų savo nariams.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neieško peino, nariams patarnauja tik savišalpos pagrindu.
Kiekvienas lietuvis ir lietuviu draugas gali Susivinijime apsidrausti iki \$10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdrauda — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už \$1,000 apdraudos suma temoka tik \$3.00 metams.

SLA — kuopu vyra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės SLA kuopų veiklę, jie jums mielai pagelbės ir SLA išrašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centra:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
New York, N. Y. 10001
307 W. 30th St.
Tel. (212) 543-2210